

Nr 273.

Av herr **Bjurström**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m.

Vid 1928 års riksdag enade sig riksdagen, med anledning av ett antal väckta motioner om en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag rörande revision av rusdryckslagstiftningen.

Sedan dess har den begärda utredningen pågått och blivit slutförd samt ett stort antal yttranden från myndigheter och kommuner därom avgivna. Vid årets riksdag har sedan Kungl. Maj:t avlämnat en på det sålunda samlade materialet uppbyggd proposition, nr 242, med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m. jämte därtill fogade följdförfattningar.

Man hade med skäl kunnat vänta sig, att ett så långvarigt utredningsarbete skulle ha utmynnat i ett förslag, som inneburit bestämda, klart utformade, väl genomtänkta och ur olika synpunkter effektiva åtgärder till befrämjande av nykterhetstillståndet i landet. Enligt undertecknads mening kan detta emellertid icke sägas vara fallet. Man nödgas tvärtom befara, att därest propositionen i fråga skulle bifallas och vinna tillämpning en försämring av nykterhetstillståndet därmed skulle följa. Och detta utan att den »irritation», som anses förorsakad av vissa stadganden i den nu gällande lagstiftningen eller därtill fogade kontrollföreskrifter, komme att upphöra eller ens nämnvärt försvagas.

Anledningen till att ett sådant omdöme med skäl kan fällas beror därpå att de föreslagna nyheterna i förslaget i regel icke äro av den art, att de bereda nykterhetssträvandena ökat stöd eller resa mera svåröverkomliga hinder emot vare sig rusdryckernas bruk eller missbruk. I den mån de nya stadgandena eller »lättnaderna» komme att erhålla någon verkan bestode denna tydligen i vidgade möjligheter och tillfällen för konsumenter av olika kategorier att stegra sin förbrukning av alkohol. Det bleve här icke såsom det ställdes i utsikt vid restriktionssystemets införande en avveckling av detta bruk, utan tvärtom en utbredning därav inom olika samhällslager. Så bleve fallet genom inrättandet av en mängd nya utminuterings-, utlämnings- och expeditionsställen, som den nya försäljningsorganisationen, om också delvis i beslöjade ordalag, förutsätter. Så bleve vidare fallet genom utvidgade eller nya utskänkningsformer, vilkas tillkomst i många fall säkerligen bleve beroende på rent godtycke. Så bleve ytterligare fallet genom att restaurangerna finge förbinda ungdomssamkväm med rusdrycksservering och dans. Så bleve slutligen — för att begränsa antalet exempel, som eljes kunde mångfaldigas — fallet genom att propositionen, dels genom direkta uttalanden av statsrådet,

dels genom hänvisningar till kommittébetänkandet — förordar en löslighet i tillämpningen av kvarstående restriktioner, vilken i många fall säkert komme att undergräva restriktionssystemets totalverkan.

Emot dessa påtagliga försämringar i förhållande till det nuvarande tillståndet stå visserligen ett par förskjutningar i en mer tillfredsställande riktning. Det ena fallet rör minimiåldern för rätt till motboksinnehav. Men den är dock synnerligen tånjbar och svårtillämplig i det nu föreslagna skicket. Det andra gäller de i kap. 4 § 4 införda efterhandsköpen. Men den anordningen är i dess helhet så tvivelaktig och svårberäknelig, att den mycket väl kan komma att visa sig vara ett fullständigt missgrepp. De redan nu oroväckande talrika olaga överlåtelseerna av motbokssprit kunna mycket väl befaras öka genom efterhandsköpen.

En tredje, inom »rusdrycksnäringens» utövare mera uppmärksammas detalj är den förslagna totala indragningen av restaurangvinsterna på sprit och — delvis — vinutskänknigen. Den ger uttryck åt en i och för sig riktig tanke. Skall den ur nykterhetssynpunkt representera ett verkligt framsteg, måste den dock förbindas med en anordning, som motverkar det *ökade* budgetmässiga, statliga beroendet av rusdrycksmedlen. Även på denna punkt är därför en omprövning av förslaget i dess helhet att föredraga.

Ett allsidigt övervägande av propositionens fel och förtjänster ger alltså, enligt min åsikt, ett klart utslag *mot* dess godkännande. Men härtill komma ytterligare ett par än mera avgörande synpunkter.

Varje ny lagstiftning om rusdryckernas handhavande kan icke få sakna i förslagen direkt från början inarbetade bestämmelser rörande en mera utvecklade och intensifierad alkoholist- och nykterhetsvård. Men i det nu framlagda förslaget ha dessa önskemål helt skjutits undan, under åberopande av skäl, som icke äga tillräckligt bevisvärde. Ensamt denna omständighet är motivering nog för att det föreliggande förslaget icke upphöjes till lag.

Till samma slutsats leder också en annan omständighet. Hittills ha ett stort antal kommuner, främst mindre städer, utgörande huvudort för lokalt begränsade försäljningsdistrikt, känt det såsom en ofrånkomlig förpliktelse att genom på deras förhållanden anpassade, effektiva restriktioner och begränsningar av konsumtionen av rusdrycker nedbringa denna så långt den nu gällande lagstiftningens möjligheter kunnat ge rättighet därtill. De ha därmed velat skydda befolkningen, hemmen och ungdomen från den rusdrycksförbrukningen oskiljaktiga skadegörelsen. Den nya lagstiftningen skulle i större eller mindre utsträckning hindra dessa kommuner från att fullfölja denna strävan, utan att lagstiftaren satt andra, verksamt återhållande krafter i stället. Ett dylikt förfaringsätt kan jag icke finna lyckligt. Det saknas också bärande skäl för en dylik attack mot vad man i övrigt sätter högt: den kommunala självstyrelsen. En stat som på dylika vägar banar bredare vägar för tendenser till slöseri och njutningslystnad synes mig ha missförstått en av sina huvuduppgifter.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställes,

att riksdagen måtte besluta avslå propositionen 242, såväl i vad denna avser ny förordning angående försäljning av rusdrycker som därmed förbundna följdförfattningar.

Stockholm den 6 april 1937.

Em. Bjurström.
